

**Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o
23 hallituksen esityksestä metsähallintoa koskevan lainsäädän-
nön muuttamisesta**

Eduskunta on 30 päivänä lokakuuta 1990 lähettänyt valiokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 229.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Hannu Vehviläinen maa- ja metsätalousministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pekka Vihervuori oikeusministeriöstä, ylijoh-
taja Pentti Takala metsähallituksesta, osasto-
päällikkö Timo Nyrhinen Maataloustuottajain
Keskusliitosta, osastopäällikkö Urpo Nikunen
Keskusmetsälautakunta Tapiosta, johtaja Jan
Heino Centralskogsnämnden Skogskulturista,
toimitusjohtaja Martin Lillandt Koneyrittäjien
liitosta, johtaja Antti Kolho Pohjois-Savon
metsälautakunnasta ja aluemetsänhoitaja Tar-
mo Uusitalo Ilomantsin metsänhoitoalueesta.

Lisäksi apulaisjohtaja Lauri Vaara Koillis-
Suomen metsälautakunnasta on antanut kirjal-
lisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksen tarkoituksena on sel-
kiinnyttää metsähallituksen asemaa valtion
maa-, metsä- ja vesialueita hoitavana laitokse-
na sekä yksinkertaistaa yksityismetsätalouden
keskushallintoa ja sille kuuluvien tehtävien
hoitamista. Lisäksi tarkoituksena on keventää
metsänparannustoimintaan ja yksityismetsien
käytön valvontaan liittyviä metsälautakuntien
tehtäviä.

Metsähallitukselle kuuluvat yksityismetsä-
talon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maa-
ja metsätalousministeriölle ja osittain myös
metsälautakunnille. Metsähallituksen tehtäväk-
si jäisi budjettisidonnaisena liikelaitoksena
huolehtia hallinnassaan olevien valtion maa-,
metsä- ja vesialueiden käytöstä, hoidosta ja
suojelusta.

Metsänparannushankkeiden suunnittelua ja
toteutusta ehdotetaan yksinkertaistettavaksi sit-
ten, että useimpien hankkeiden toteuttaminen
tulisi mahdolliseksi ilman etukäteen laadittua
ja hyväksyttyä metsänparannussuunnitelmaa.
Metsäojitus ja metsäojituksen kunnostus ehdo-
tetaan yhdistettäväksi yhdeksi työajaksi, min-
kä lisäksi metsänparannushankkeiden rahoitus-
ehtoihin tehtäisiin eräitä tarkistuksia.

Yksityismetsälain valvontaan kuuluvia met-
sälautakuntien tehtäviä ehdotetaan vähennettä-
väksi siten, että metsän uudistamiseen liittyvä
vakuuden asettamisvelvollisuus poistettaisiin ja
vakuuksien seurantarjestelmä lopetettaisiin.
Tähän liittyen kevennettäisiin menettelytapoja
myös siten, että erillisen hakkuu- ja uudista-
missuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen
ei olisi tarpeen, milloin metsän uudistushakkuu
tehdään tilalle laaditun metsätaloussuunnitel-
man perusteella. Yksityismetsälain soveltamis-
alaa ehdotetaan rajattavaksi siten, ettei sitä
sovellettaisi asema-, rakennus- eikä ranta-
kaava-alueilla maa- ja metsätalouteen osoitet-
tuja alueita lukuunottamatta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voi-
maan 1 päivänä maaliskuuta 1991. Esitys liit-
tyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen
ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan kannanotot

1. Laki metsähallituksesta

Valiokunta toteaa, että metsähallitusta kos-
kevan ensimmäisen lakiehdotuksen mukaan
metsähallituksesta tulisi tulo- ja menoarviosi-
donnainen liikelaitos eikä varsinainen valtion
liikelaitos. Tähän liittyen valiokunta toteaa
tyytytyksellä, että lakiehdotuksen 2 §:n 2 mo-
mentin mukaan tehtäväänsä suorittaessaan

metsähallituksen tulee ottaa huomioon myös työllisyyteen liittyvät näkökohdat. Vaikka työllisyylain velvoitteet koskevat myös metsähallitusta, tulisi sen kuitenkin toiminnassaan ensisijaisesti voida turvata vakinaisen ja ammattitaitoisen työntekijäkuntansa työllisyys. Valiokunta edellyttääkin, että uuden lain säätämisen yhteydessä turvataan metsähallituksen vakinaisten työntekijöiden työpaikkojen säilyminen.

Hallituksen esityksen 2 §:n mukaan metsähallituksen tehtävänä on hoitaa, käyttää ja suojella hallinnassaan olevaa valtion metsä-, maa- ja vesiomaisuutta päämääränä omaisuuteen kuuluvien luonnonvarojen kestävä käyttö. Tähän tehtävään kuuluu esityksen mukaan puun tuotanto ja markkinointi. Valiokunta ehdottaa 2 §:n täydentämistä siten, että myös puunkorjuu mainittaisiin metsähallituksen tehtäviin kuuluvana. Puunkorjaamisella on merkittävä osuus metsähallinnon tehtäväkentässä, minkä vuoksi säännöksen täsmentäminen on perusteltua.

2. Laki metsäkeskuksista ja metsälautakunnista

Valiokunta pitää tärkeänä metsäkeskusten läheistä yhteistyötä ja yhteistyön edelleen kehittämistä.

Toisen lakiehdotuksen 4 §:n mukaan Metsäkeskus Tapion johtokuntaan valtioneuvosto määräisi yhden jäsenen edustavimman metsäkoneyrittäjien järjestön ehdottamista henkilöistä. Sen sijaan Skogscentralen Skogskulturin johtokuntaan ei olisi metsäkoneyrittäjien edustajalla säännöksen nojalla oikeutta päästä. Valiokunta katsoo, että tarvittaessa metsäkoneyrittäjien järjestön edustajaa tulisi kuulla asiantuntijana myös Skogscentralen Skogskulturin johtokunnassa.

Metsäkeskuksia ja metsälautakuntia koskevan toisen lakiehdotuksen 5 §:ssä säädetään metsälautakunnan johtokunnasta. Pykäläehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan lain säännöstä. Valiokunta toteaa, että metsätöiden koneellistuminen on lisääntynyt ja samalla koneyrityksien merkitys kasvanut työn määrän, työn laadun sekä metsätuhojen ja -vaurioiden ehkäisemisen kannalta. Tästä syystä olisi perusteltua, että tarvittaessa metsäkoneyrittäjien järjestön edustajaa kuultaisiin metsälautakunnan kokouksessa asiantuntijana. Myöhemmin voitaisiin harkita metsälautakunnan johtokun-

nan täydentämistä metsäkoneyrittäjien järjestön edustajalla.

Hallituksen esityksen 9 §:n 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa lakia. Oikeus-suojajärjestelmän kannalta se on kuitenkin puutteellinen. Metsälautakunnan ja metsäkeskuksen johtokunnan jäsenellä ja toimihenkilöllä on hallituksen esityksen mukaan virkamiehen vastuu vain lainvalvontatehtävissä, metsänparannuslain toimeenpanossa sekä varojen käytössä. Vaarana on tällöin vastakohtaispäättelmä, jonka mukaan virkavastuu ei ulottuisi muihin 9 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisiin hallintotehtäviin, joissa päätetään esimerkiksi yksityisen oikeusasemasta. Valiokunta katsoo, että mitään perusteltua syytä jättää 2 momentissa luettujen lakien mukaiset hallintotehtävät virkavastuun ulkopuolelle ei ole. Tästä syystä valiokunta ehdottaa 9 §:n 1 momentin täydentämistä.

Valiokunta ehdottaa lisäksi, että 9 §:n 2 momentissa olevaa lakiluetteloa täydennetään maininnalla uudesta yhteismetsälaista (HE n:o 97). Samalla valiokunta toteaa, että hallituksen esityksen perusteluissa on sikäli epätarkkuutta, että 6 §:n perustelut itse asiassa tarkoittavat 9 §:n 2 momentin perusteluja.

3. Laki yksityismetsälain muuttamisesta

Eräät asiantuntijat ovat lausunnoissaan epäilleet sen järjestelyn tarkoituksenmukaisuutta, missä ehdotetaan maanomistajilta poistettavaksi velvollisuus asettaa metsälautakunnan hyväksymä vakuus viljelyllä toteutettavaa metsänuudistamista varten. Valiokunta toteaa, että vakuustalletusjärjestelmän poistaminen on perusteltua muun muassa metsälautakuntien tehtävien keventämiseksi. Vakuuden asettamisesta edellyttäviä hakkuita on tehty nykyisin 50 000—60 000 vuodessa. Tällainen talletusten määrä aiheuttaa moninkertaisen määrän erilaisia hallinnollisia toimenpiteitä. Siltä varalta, että vakuustalletusjärjestelmän poistaminen aiheuttaisi käytännössä esimerkiksi keinottelunluonteisia metsänuudistamistöiden laiminlyöntejä, on tarpeen seurata tilannetta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin metsänuudistamisen varmistamiseksi. Ongelmia saattaa syntyä muun muassa silloin, kun huomattava osa tilan pinta-alasta hakataan ja uudistetaan yhdellä kertaa.

Vakuuden asettamisvelvollisuudesta luopuminen saattaa johtaa tilanteisiin, joissa syntyy

asianosaisten kesken epäselvyyttä siitä, kenelle talletetut vakuusrahat kuuluvat. Valiokunnan käsityksen mukaan vakuusrahat kuuluvat talle-
tuksen tehneelle henkilölle ellei omistajanvai-
hoksen yhteydessä kauppakirjassa ole toisin
sovittu.

Valiokunta toteaa, että yksityismetsälain
muuttamista koskevan lakiehdotuksen 16 § ei
vastaa hallituksen esityksen mukaista johtolau-
setta, koska hallituksen esityksessä ei mainita
pykälään lisäystä 2 momentista. Tästä syystä
valiokunta ehdottaa johtolauseen täydentämis-
tä.

Yksityismetsälain muuttamista koskevan lain
20 §:ää valiokunta ehdottaa täsmennettäväksi
sitä, että kuntamuodosta ei aiheutuisi eroa-
vuuksia säännöksen soveltamisessa.

4. Muut hallituksen esityksessä mainitut la- kiehdotukset

Valiokunta toteaa, että suojametsistä annet-
tuun lakiin ehdotetaan tässä yhteydessä tehtä-
väksi yksityismetsätaloutta koskevien metsä-
hallituksen tehtävien siirtämiseen liittyvät muu-
tokset. Ehdotuksessa on lisäksi otettu huo-
mioon valtioneuvostossa käsiteltävien asioiden
vähentämistavoite.

Metsänparannuslakiin ehdotetuista muutok-
sista aiheutuu pääosa metsähallitukselle kuulu-
vien tehtävien siirtämisestä joko maa- ja met-
sätalousministeriölle tai metsälautakunnalle.
Ehdotukseen sisältyy myös metsänparannus-
hankkeiden suunnittelua ja rahoittamista kos-
kevien menettelytapojen yksinkertaistamiseen
liittyviä muutoksia.

Muilta osin lakiehdotuksiin ehdotetaan teh-
täväksi pienehköjä lähinnä teknisiä muutoksia.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja
saamansa selvityksen perusteella valiokunta pi-
tää lakiehdotuksia tarpeellisina sekä ehdottaa
lakiehdotusten hyväksymistä valiokunnan eh-
dottamin muutoksin ja valiokunnan tekemin
huomautuksin.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsäta-
lousvaliokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät
neljäs, viides, kuudes, seit-
semäs, kahdeksas ja yhdeksäs
lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamat-
tomina sekä*

*että ensimmäinen, toinen ja
kolmas lakiehdotus hyväksyttäisiin
näin kuuluvina:*

1.

Laki

metsähallituksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Metsähallituksen tehtävänä on hoitaa, käyt-
tää ja suojella hallinnassaan olevaa valtion
metsä-, maa- ja vesiomaisuutta päämääränä
omaisuuteen kuuluvien luonnonvarojen kestä-
vä käyttö. Tähän tehtävään kuuluu puuntu-
otanto ja -korjuu sekä markkinointi. Metsähal-

lituksen tehtävään kuuluu myös luonnon- ja
ympäristönsuojelu sekä virkistys- ja retkeily-
palvelut. Tehtäväänsä suorittaessaan metsähal-
lituksen tulee ottaa huomioon työllisyyden ho-
itoon liittyvät näkökohdat.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3—7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki**metsäkeskuksista ja metsälautakunnista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

Metsäkeskuksen ja metsälautakunnan johtokunnan jäsen ja toimihenkilö toimivat metsäkeskukselle ja metsälautakunnalle annetuissa lainvalvontatehtävissä, metsänparannuslain toimeenpanossa ja muissa 2 momentissa mainittujen lakien mukaisissa hallintotehtävissä sekä varojen käytössä virkamiehen vastuulla.

Metsäkeskuksen ja metsälautakunnan huolehtiessa yksityismetsälain (412/67), suojametsälain (196/22), metsänparannuslain, Lapin va-

jaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetun lain (1057/82), metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (558/50), yhteismetsälain (/) ja metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (/) mukaisista hallintotehtävistä niiden on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/82), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) ja yleisten asiakirjain julkisuudesta annetussa laissa (83/51) säädetään.

10—16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3.

Laki**yksityismetsälain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 15 päivänä syyskuuta 1967 annetun yksityismetsälain (412/67) 11 §:n 2 momentti, sekä

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 3 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 20 ja 21 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § ja 8 §:n 1 momentti 6 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (817/87), sekä

lisätään 16 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

2, 3, 7, 8, 11, 12 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

20 §

Tämä laki ei koske valtion omistuksessa tai hallinnassa olevia metsiä, eikä sitä sovelleta asema-, rakennus- tai rantakaava-alueilla, lu-

kuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita, eikä asema- tai rakennuskaavan laatimiseksi toimenpidekiellossa olevilla alueilla.

21 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Nieminen, varapuheenjohtaja Rajamäki, jäsenet Anttila, Apukka, Laitinen, Metsämäki, Mutti-

lainen, Ollila, Saapunki, Saastamoinen, Savela, Törnqvist ja Westerlund sekä varajäsenet Pulliainen ja Röntynen.
